

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de peseta per tot Espanya

Fora d'Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LA RESURRECCIÓ

Apesar de haverli donat ignominiós martiri y de haver volgut crucificarlo, la candidatura honra la de Salmerón sortirà de las urnas gloria y triunfante.

Evangelio republicano—Cap II, Vers. 13 son 13.)

¡A LAS URNAS!

Electors de las Aforas: demá es lo gran dia... ¡A las urnas!

Preneut lo nom de Salmerón per bandera, la legalitat electoral per objecte y l' amor á la causa republicana per guia, es necessari lluytar y vencer.

Electors de las Aforas: vosaltres sou avuy los depositaris de l' honra republicana. La nació espanyola 'us contempla: la gran familia republicana, sense distinció de matisos, en vosaltres confia. ¡A las urnas!

Sou los més, dintre del districte: demostreuhó.

Teniu la rahó: feula prevaleixer.

Contra l' caciquisme, la legalitat.

Contra las perfidias, la constancia.

Contra las trapisondas conservadoras, los vots republicans.

¡A las urnas!

La causa de la República 'ns uneix á tots; á tots ens confon dintre de la mateixa idea; á tots ens imposa 'ls mateixos debers cívichs.

Desde l' artesá y l' obrer al propietari y al industrial, donant un dia de treva á las sévases diferencias, deuen acudir tots á depositar á las urnas lo nom ilustre de

NICOLAU SALMERÓN

En ell se resumeixen totes las tendencias honradas: ab ell brilla una intel·ligència vigorosa: dintre del seu cor palpita una probitat intatxable. Salmerón es la protesta vivent contra l' actual estat de coses, contra 'ls despilfarros que 'ns empobreixen, contra l' caciquisme que 'ns avergonyeix. Salmerón es la representació més perfecta del noble afany de redimirnos, que fa temps ens impulsa.

Per aquest motiu LA CAMPANA DE GRACIA, que sent de *Gracia* 's considera unida á la bona causa que avuy se ventila en lo districte de las Aforas, bat lo coure ab tota la energia de que es susceptible.

Y si un dia varem tocar á somaten, avuy toquém á votar, ab la seguretat perfecta de poder demá tocar á gloria.

LA REDACCIÓ.

¡REPUBLICÁNS!

SONET

Lluytant per defensar la nostre enseanya ja torném altre cop á entra' en campanya demostrém lo que pot, als ulls d' Espanya tot bon republicà quan ell s' hi empunya.

Be prou que la experiéncia nos enseanya que 'ns hem de batre com lleóns, ab sanya, pel triomph de la veritat, y si la manya no hi val, llavors emplearém la llenya.

Patibularia gent, cuberts de ronya, de la gran tupinada l' ceptre empunya; per lo tant, ciutadáns, no tingueu nyonya que nos està observant tot Catalunya.

Aquell que de la lluya avuy s' allunya ni' es bon republicà, ni té vergonya.

JAPET DE L' ORGA.

L' HONRA REPUBLICANA

N la vida política de Barcelona existeix un recorrt que per temps que passí no 's borrà mai més de la méva memòria. La Restauració de la monarquia borbònica havia triunfat á Sagunto, y després de uns quants mesos de onimoda dictadura exercida per en Cánovas, aquest home havia considerat convenient legalizar aquell cop de forsa, convocant les primeres Corts de la monarquia restaurada.

Lo decret-convocatoria queya sobre l' pais en lo moment més oportú y més favorable pels monárquichs.

Bon compte havian tingut ells en procedir de aquella conformitat!

Quins eran los enemichs més radicals de la Restauració? Los republicans. ¿Y cómo estaven en aquells moments los republicans? Dividits, fraccionats, enconcats los uns ab altres. Eran los vensuts del dia avants. Mútuaument se recriminavan, tirantse en cara las culpas de aquella gran ignominia nomenada lo tres de Janer. Acusavan los benévolos, los gubernamentals als intransigents de haver provocat la militarada del general Pavía, ab las sévases intemperancias; los intransigents, en canvi, 'ls culpavan de haverla feta possible, ab las sévases debilitats.... Qui tenia rahó?

La tenia en Cánovas, convocant unes eleccions generals en aquellas circumstancies.

Perque entre 'ls republicans no sols existian amarxes ressentiments, difícils de calmar existian ademés radicals diferencies de criteri sobre lo millor camí que era necessari emprendre pera recuperar lo perdut.

La tendencia predominant era la del retrahiment. Opinió apassionada que tenia numerosos prossélits en totes las fraccions republicanas. Sigué necessari que resonés la veu inspirada de Castelar, perque 'ls republicans gubernamentals, tots á una, decidissen presentar y sosténir á tota costa la candidatura del eminent repùblic en un dels districtes de Barcelona.

Deixo apart la oportunitat de aquell empenyo, que en tals moments sembla homérich, superior á las forças del partit republicà. Sígam permés, no obstant, abonar á modo de parèntesis la séva bondat, considerant que més d' hora ó més tard, totes las fraccions republicanas han anat seguint la mateixa via de la pugna legal, de la lluya en los comicis.

Pero llavoras, en aquells moments de rabia, de ceguera, d' ira, d' enemistat intestina y de fraccionament irremediable, la candidatura de Castelar corria imminent peril de naufragi, malgrat los esforços dels elements gubernamentals, disposits á secundar las sévases indicacions.

Lo govern conservador veia ab mals ulls lo triunfo del últim president de la República, ab la mateixa rancunya ab que mira avuy lo triunfo del penúltim president, D. Nicolau Salmerón.

Per evitarlo prengué las sévases midas, com las pren avuy també per evitar la victoria del candidat repùblic pél districte de las Aforas. Lo cas es molt semblant.

Envia á Barcelona un governador, lo Sr. Villalba, provist de carta blanca per cometre las majors arbitrietas, al objecte de impedir á tota costa la elecció de Castelar. Y's desencadenaren los majors escàndols. Suspensions de periódichs, amenassas tremendas, per comensar: després, passant á las vias de fet, patuleyas de policia, armadas ab garrots, recorrent los colegis: á continuació casseras de electors influyents. Lo quartelillo de las Magdalenas s' omplí de presos. Tots los individuos del Comité electoral se vieren privats de la llibertat: fins los pobres repartidores de las candidatures republicanas situats á las portas dels colegis siguieren detinguts per la policia. Y no obstant, la batalla s' guanya.

Perque era un cas de honra, y no s' atenta impunemente á la honra republicana.

En lo moment decisiu, quan lo govern se creya amo del camp, se desencadená l' avalanza popular, aquell desbordament de l' esperit públich que tot s' ho emporta, que tritura totes las vallas, impetuós, frenètic, sedent de arrasarho tot. Los partidaris més acèrrims del retrahiment sortien de casa séva y anarén á votar.

Per cada pres que feya la policia, se presentavan cent electors á reemplassarlo; si no bastavan cent se'n presentavan mil. May Barcelona havia presenciat una protesta tan unànim y eloquient. A las infamias del govern contestava l' poble usant lo seu dret. Y l' primer Gobern de la Restauració s' omplí de vergonya y de ignominia, y 'ls partits republicans de Barcelona s' coronaren de gloria, portant á las Corts al temut Castelar, á despit de n' Cánovas y dels seus agents; á despit de tot.

**

La situació avuy es anàloga.

Salmerón representa en aquests moments lo que Castelar representava llavoras. També ell se troba combatut ab sanya: també contra la séva candidatura 's preparan tots los medis de que disposa la omnipotència del partit governant.

Si un districte republicà hi ha á Espanya, aquest es lo districte de las Aforas de Barcelona. Ho es per tradició, per sentiment, pél carácter de la inmensa majoria dels seus habitants. Ho coneixen los ministerials y tractan de ofegar las ideàs que ha professat, que professa, que professarà sempre l' districte de las Aforas, ab l' intent maquiavèlich de poder dir á la opinió republicana d' Espanya:

— Ha sonat ja la téva última hora: si en un districte tingut per tan democràtic com lo de las Aforas de Barcelona, triunfem nosaltres los conservadors, es de tot punt inútil que sostinguís la lluya en llocch mes

com pretendràs, insensata, donar la batalla en altres districtes menos acentuats, de la nació?

Ja ho sabém per endavant. Per arribar á un resultat tan inverosímil, tan injust, tan vergonyós, s' apearà als recursos de sempre. Allá ahont no arribi la intimidació, hi arribarà la trampa. Si la forsa bruta no basta, la falsificació de las actas farà l' resto.

Ja 'ls coneixém aquests medis. En las eleccions del any passat van emplearse ab tan poch discerniment, tan á la descarada, que l' Congrés de diputats, ó millor dit, la majoria conservadora del actual Congrés, tan aficionada á deixar passar, com vulgarment se diu, lo bou per bestia grossa, no va tenir prou valor per agafar ni ab pinsas l' acta bruta de n' Puig y Valls.

Pero, per lo mateix que coneixém aquests medis, per lo mateix que tenim lo rezel, la casi seguretat de que ara tornarán á emplearse, se 'ns revolta l' estó mach y 'ns bull la sanch, sols al pensarhi.

Pero jno importa! Aixis com en las primeras eleccions de la Restauració tots los republicans de Barcelona van cumplir ab lo seu deber, trayent triunfant la candidatura de Castelar, en aquestas, que tal vegada serán las últimas de la Regència, tots los republicans de las Aforas, sens excepció, cumplirán també ab lo seu, trayent triunfant la candidatura de Salmerón.

Y ho faré per dos motius:

Primer: perque D. Nicolau Salmerón es una de las més grans figures del republicanisme espanyol. Lluytar per ell, es lluytar per la idea republicana. Portar-lo al Congrés equival á portarhi una veu més, pero una veu eloquèntissima y autorizada que pot contribuir poderosament á despertar la conciencia pública del nostre país.

Segon: perque la pressió insensata del govern meixa un enèrgich correctiu. Ahont aniriam á parar si consentiam que un Puig y Valls derrotés á un Salmerón! La honra republicana 'n sortiria ofesa, avergonyida, aplastada sota 'ls peus de un cacich sense aprensió.

La lluya está empenyada. La batalla's dona demá. Republicans: ¡A lluytar! ¡A vencer!

Si una migrada pandilla conservadora pretén obtenir á tota costa una victoria ficticia, que siga per l' excés dels seus abusos, may per la debilitat ni pél descuyt del nostres correligionaris.

Que hi posin ells las pantorrillas.

Nosaltres tots á una devém posarhi l' coll.

P. K.

DON NICOLAU SALMERÓN

(Poesia dedicada á tots los electors honrats de las Aforas de Barcelona.)

Per més que ho sab tot lo mon,
y no es precis que l' alabi,
jo dich qu' es honrat y sabi
don Nicolau Salmerón,

Y encare que tothom ja
coneix bé la seva historia,
dich també qu' es una glòria
del partit republicà.

Demonstrant enginy y ciència
dins del Congrés nacional,
ell, á la internacional
va defensá ab eloquència.

Just es que recordém bê
aqueell discurs tan notable,
hermós, brillant y admirable
qu' en bê dels obrers va fê.

Ahi! ¡Si l' temps los fets millors
no fes olvidá algún dia,
Salmerón los vots tindria
de tots los traballadors!

Es cosa sabuda y pública
qu' en premi de son talent,
fou Salmerón President
de la Espanyola Repùblica.

Y encare que la nació
los seus actes aplaudia,
perque veia que cumplia
molt bê la seva missió;

veyent ell que un bando vil
pel fanatisme lluytava
y la patria ensangrentava
ab fera guerra civil

y que, per dâ un càstich fort,
tindria de buscá ajuda
á la per ell combatuda
y odiada pena de mort;
ab honradas intencions
lo poder va abandonar,
per no haver de renegar
de sas fermas conviccions.

Y al fer tan honrosa acció
senyalat triunfo obtenia:
puig mostrá que no tenia
la més petita ambició.

Ell, fou digne President
de las Corts republicanas
y allí, ab ideas molt sanas,
va fer brillar son talent.

Ell, contra l' tres de janer
fort y ferm va protestar,

y per tal fet va marxar indignat al extranger.
Ell, creyent no interpretar prou bé las aspiracions dels qu' en unes eleccions los vots li varen donar; obrant d' un modo molt noble, en no molt llunya ocasió presenta la dimisió de representant del Poble.

Ell, à la Junta Central del Cens, discutint ab gust, va donar més d' un disgust, d' una manera legal

al politich que regeix, per cert, ab ben poca manya, à la trista y pobra Espanya que baix son poder sufreix.

Ell, tan sols ab la rahó de sa lògica inflexible, té avuy l'arma més terrible per matar la situació.

Per xo en la elecció passada va emplearse en contra d' ell lo molt asquerós y yell recurs de la tupinada.

¡Oh! ¡Si! Los conservadors l' acta ab rabia li van pendre, per venjarse d' ell y ofendre vilment, als seus electors.

Mes avuy la gent honrada, ab justa indignació, tracta de ferli donà aquella acta, que fa temps té ben guanyada.

Aquells, donchs, qu' electors son y no's vulguin deshonrar, ab justicia han de votar la eminent Salmeron.

FRANCISCO LLENAS

ANARQUISTAS Ó PETARDISTAS?

Entenemnos.

L'anarquia es l'últim grau de la perfecibilitat social. La perfecció social sola pot obtenirse ab la suma de perfeccions individuals. Los individuos de la societat present son perfectibles, pero no son perfects. L'anarquia avuy es, donchs, una utopia.

L'anarquia deu ser, indubtablement, lo somni daurat de tothom. Es, per dirlo en pocas paraulas, un verdader Paradis terrenal. Dins d'ella tothom fà lo que deu; tothom careix de passions; tothom té clar judici; ningú fà res ilicit; cadaescu compleix los seus quefers ab gust y satisfacció; tots son germans; l'home es just y sabi.

¡Bonica teoria! ¡Sublim aspiració! Pero es vella, molt vella. ¿Es res més qu' un Sant un home just? Ja fà temps que se sab que si tothom fos bò, no passaria al mon res de mal. Doctrina cristiana pura.

UN FENÓMENO DINÁSTICH

L'Antón-Mateu, segona edició de la Rosa-Josepha, qu' ensenyaren à París.

PER GUANYAR Á TOTA COSTA

Gran fàbrica de petards electorals, ab privilegi exclusiu del govern conservador.

¿Pero es possible? ¿No fora més possible la monarquia absoluta electiva, encarnada en un home perfet, ja qu' es més probable l'existència d' un sol home just que la perfecció universal? ¿Y si hem descartat de la política moderna aquest cas per utòpic, aném ara a creure qu' es natural la conversió de tot lo dolent en bò dins l' espai de pochs anys?

Aceptada, no obstant, la possibilitat eventual de la Anarquia, com deu plantejarse l' problema de son establecimiento?

L'anarquista conseqüent, de bona fé, no deu maydir que l' i justifica l's medis. Sa propaganda ha de ser pacífica; d' altra manera s' contradiu. Si l' primer dret individual es lo dret à la vida, ¿per quin motiu atenta a l' existència d' un altre?

L'esclau que romp les cadenes busca la llibertat. L'esclau qu' una volta segur y liure agarrota à son amo, se converteix en despota. L'esclau que mata à son opressor traspasa l's límits d' una justícia perfeta. ¡Tothom ha d' esser igual!

Una doctrina, per utòpica que siga, pot pacificament ser propagada. L' espiritisme, al que pertanyen ilustrissimas persones, pot escamparse sens temor, ab tot y que molts lo conceptúan de tonteria ó obcecació. ¿A què vé la sospita, l' rezé, lo temor qu' inspira la propaganda anarquista?

A que l's seus apòstols, no recordantse de la doctrina que defensan, predican la venjança, la mort, l' extermíni à foch y à sanch. L' amenassa es l' únic argument; fer pòr l' únic propòsit, y, à lo que sembla, l' únic fi es fer mal.

Per xo es different predicar l' esperitisme que l' anarquia, perque es molt different propagar una ximpresa que predicar lo crim.

Lo socialisme es un grau de perfecció (quin duple hi cab?) possible per la rassa humana actual. A copia de temps pot lograrse aquella forma de govern; però la anarquia, la perfecció absoluta de la rassa humana no es cosa de dies, ni d' anys, ni de sigles, sino de milers de milions d' anys en tot cas.

¡Y tirar petards es lo camí de la perfecció!

XAVIER ALEMANY.

LO PROBLEMA ACTUAL

LA DINAMITA ¡Aqui estich!... ¡Ha sonat l' hora de la redenció social!...
Ja que l' poble no te medis per sacudi l' jou pesat que fa sigles arrossegat; ja que ningú vol fer cas

de sos planys ni de sas llàgrimas; ja que l's sers privilegiats que han agabellat la terra no s'inclinan à donar cap satisfacció á sas queixas, jo, ab la forsa colossal qu' en mas entranyas abrigó, vinch à cambiar de dalt-baix aquest ruinós organisme que se'n diu *la societat*.... y us juro que haig d' arreglarho de tal modo, que al instant tothom correrà à escoltarme.... ¡tot lo món me sentirà!

¡Calla, insensata!... Retirat y no vingas à agravar ab ta intervenció funesta las dificultats actuals. ¡Sabs per què s' exclama l' poble? ¡Sabs què necessita? ¡Pal,... pa per reanimar sas forses, pa per doná als seus infants, pa per sosténir la vida.... L' home mal alimentat es un discontent perpétuo: l' home que té prou menjar viu felis, y no's subleva ni pensa en fé atrocitàts. Jo soch, donchs, qui haig de donarli lo que li fa falta: pa, ¡Veurás quan ne tingui à dojo com sos crits s' extingiran! ¡Veurás quan son ventrell calli com sa boca callará!

LO LLIBRE ¡Pobret! ¡qué me'n fas de llàstima!... ¡Creus tú que la humanitat no mes pensa en atiparse? ¡creus que l' mon viu sols de pa? A més de omplirli l' estòmach, hi ha que anarli alimentant lo cervell, la inteligiència, l' esperit.... ¡Hont aniràs ab un poble de gent tipa, inflada tota de pa, mes sense instrucció ni ideas? Lo mal de la humanitat tal vegada, mes que gana, es misèria intelectual. ¡Jo soch qui haig de redimirla! ¡jo soch qui li haig d' ensenyar lo camí que ha de portarla à la perfecció social! ¡Deixaume franca la plassa!

L' ANYÈL
E PASQUA

¡fora!... ¡pas al Llibre! ¡pas!
LA DINAMITA Es massa tart: las feridas
que 'l poble té, rajan sanch
y es impossible curarlas...
¡Deixéume fè à mi, companys!

LO PA Es cert que 'l poble està anémich,
pero jo li dare pa
y sas mortas energias
anirán ressuscitant.

LA DINAMITA ¡Enrera!... 'L mon me demana,
y no vull ferme pregat:
ma missió té de cumplirse...

LO LLIBRE Te missió la cumplirás
aprofitant ta gran forsa
per servir à la humanitat
obrint tunels, trencant penyas
y fent camins y canals.

LA DINAMITA ¿Es dir que...

LO LLIBRE Que 'l Pa y lo Llibre
son qui s'ha d'encarregar
de sentar las novas bases
de la nova societat.
Al cervell donenàmi ideas,
al ventrell nutrimlo ab pa...
y resoldràm desseguida
lo gran problema social.

Com sello d'aquesta aliansa,
Pa y Llibre's donan las mans...
y la pobra Dinamita
baixa 'l cap, calla y se'n va.

C. GUMÀ.

JA ha trobat lo govern la manera
de fer quartos. Una manera sen-
zillà y natural consistent en la
reforma de la loteria.

¡Assòmbrinse! Aixis com fins
ara 'l bitllets se dividien en dé-
cims, en lo successiu se dividirà
en centésims.

De aquesta manera, fins los
pobres que van á demanar cari-
tat pels carrers, podrán tentar la sort, comprant un
centésim de bitllet.

Als conservadors se's hi ha entregat una nació;
pero quan deixin lo poder tindrán la gloria de haverla
transformada en una timba.

¿No 'ls sembla que ara, en aquests moments, una
nova circular encareixent la persecució del joch hi
 vindria que ni pintada?..

Si hi ha un periòdich malèvol, capás d'envenenar
las causes més santas, aquest periòdich es lo *Diluvi*.
Suposava aquest dia que en Castelar estava aliat ab
en Cánovas per impedir lo triomfo de 'n Salmerón.

Aquestes torpesas únicament poden inventarlas los
que havent pertenescut à la *Salvadora*, intentan pas-
sar avuy per homes purs y moralistes intaxables.

De l'últim balans del Banch resulta que mentres
las existències metàl·licas van disminuint, augmenta
cada vegada més lo número de bitllets en circulació.

¡Y 'l crèdit del govern no té per sentarse altra cosa
que aqueix banch tan coix, que ab prou feynas pot
conservar l'equilibri!

Com ha degenerat tot!
Narvaez y 'ls moderats eran despòtichs, y 's valian
de la forsa bruta per dominar el país.

En canvi 'ls conservadors actuals apelan à la trampa,
al xanxullo, à la violació sistemàtica de-totas las
lleis.

En temps de Narvaez hi havia al menos virilitat, y
'l pais deya:—Estém sobre un volcà!..

Avuy es tal lo decaiment que per tot arreu s'observa,
que no queda més remey que dir:—Estém sobre
un femer!

Llegeixo:
«Ha ingressat en la presó de Villarrobledo 'l sacerdot D. Pere Antón Bonilla, veí de Talavera de la

Reyna, per haver disparat tres tiros à la séva criada.

Una notícia com aquesta en plena Seumana Santa,
m'ompla 'l cor de cristianas efusions. Perque tirar
tres tiros à una dóna, equivalent a suprimir una de les
tentacions de la carn. Ni l'ermità Sant Antoni, al
veures tentat, va tenir valor bastant pera realisar
aquest acte d'heroisme!

S'acosta 'l cataclisme, y 'l *Correu Català* dirigeix una invitació al públic, mouentlo à buscar un refugi
en el *arc de del Carlisme*.

¡No se'n gaudirà poch l'eco carcunda de que la
gent com cal entrés à l'arcà!

Llavoras podria dir:—Noé vá ficarhi una parella de

El que 'l manté

El que 'l esquila

El que 'l escorxa

El que se'l menja

animals de cada especie, mentres que à l' arca nostra
s' hi ficen los animals per ells mateixos.

—Quí s' ho havia de pensar que Isabel II, anirà à
prendre mal à Fernando Póó!

Lo passat diumenge D. Joan Mañé y Flaquer feva
l'elogi del sistema polítich que regeix en la República
dels Estats Units de Amèrica.

D. Joan, quaranta cinc anys endarrera era repub-
licà. Y ara, cap à sas vellesas, no es tan censorable
que 's recordi de las glòries y las ditzas de la ju-
ventut.

—Quién tuvo, retuvo.

Llegeixo:
«Isabel II ha sufert considerables averías.»

—Pobra señora!—exclamava un que sentia llegar
la noticia.—Y donchs que ha sigut?

—Res: que ha embarrancat.

—¿Isabel II?

—Si; 'l cruiser *Isabel II*, que s'troba en aguas
de Fernando Póó.

Garrbellantho tot, exremento tot van trobar los
conservadors de las Afors una dotzena d'ex-diputats
que ván deixarlos la séva representació à fi de practicar lo nombrament d'interventors.

Y així y tot van tenir de valerse dels actuals sena-
dors Srs. Nicolau y Paz, que à dreta llei no podian
pendre part à l'acte per quant avuy desempenyan
carrech incompatible ab lo de diputat.

Però l'herèu Pantorrillas vā tirar al dret, sense es-
cripuls, com de costüm.

No en vā l'herèu Pantorrillas té à la séva disposi-
ció la majoria de la Junta del Cens. En canvi no dis-
posarà may de la majoria de la Junta del Seny.

¡ECCE HOMO!

Pobre pais, com te veus
desde que 't goberna en Cánovas!

A cada pas, un convent;
á mils las mònjas y frares;

plassas de toros pér tot;
mestres morintse de gana;

lo comers, arruinat;
l'industria, paralizada;

casas de joch, en augment;
molts travalladors, en vaga;

la carn y altres comestibles
costant un ull de la cara;

los cambis, puja que puja;
la Bolsa, baixa que baixa;

lo goberni, cobra que cobra;
lo poble paga que paga;

y sempre, sempre patint,
fins que ressuciti l'... altra...

—Pobre pais, com te veus
desde que 't goberna en Cánovas!

Dolors MONT.

¡MISTOS!

OBRIN à fer provisió de capsas de
cerillas.

Lo govern porta malas inten-
cions: vol estancar los mistos.

Ell deu pensar:—Tant es que
risquis com que rasquis, poble.

—No me l'encendràs!

Lo qu' es als mistos, sembla que
no, perque aviat aniran més es-
casos que las dobletas de cinc
duros.

Segon slos que e'stan en l'intringulis de la combi-
nació, 'l govern estanca 'ls mistos, perque's troba apu-
rat y necessita quartos.

—No li seria mes senzill estancar uns quants milio-
naris, com en Girona y altres aixís?

Així de tirar la grapa als mistos per fer rals, me
sembla una mica complicat. Es com allò d'aquell que
per estar gras no menjava casi res.

—¡Y aixó!—li deyan:—¿qui la enten aquesta combi-
nació?

—Es molt senzilla y fácil d'entendre: com menos
menjo, més gana tinch; com més gana tinch, més de
gust menjo... y com més de gust menjo, més gras me
vai posant.

Lo govern tira 'ls mateixos càculs.

—¿Ne tenim diners? Pues explotém una industria,
estancianta. Faré anar ben caras las capsas de mis-
tos, la gent ne comprarà menys y...—

Rés: igual que 'l del menjar. Aquell, pensant posar-
se gras, va morirse dissecat com una neuà; lo govern,
creyent enriqueixat ab los mistos, s'exposa à quedarse
sense un clau.

Jo ja ho sé en lo que confia. Ell diu:

—Los fumadors solzament, son capassos de consu-
mirne tots los mistos que fabriquen.

Bueno: que vaja pensant aixís lo govern.
Los fumadors, de lo que son capassos, es de organi-
zar una federació per donar-se focs los uns als altres y
passar lo dia no gastant més que un sol misto en cada
barri.

Ademés, 'l contrabando? y la fabricació clandes-
tina? y la imitació de las marcas que usi 'l govern?

Com si vejes: als quatre dies de quedar estancats
los mistos, ja correrán capsas falsas.

No sentiré com ara en la via pública lo crit de
mistos, llençat per una veu estrident y axordadora...

Pero molles vegadas, caminant distretament, ens
veurem sorpresos per un subiecte d'ayer fúnebre y
misteriós, que 'ns dirà ab tó de trayor de melodrama:

—¡Escolti!

—¿Qué hi ha?

—Acostis mes...

—Passa que... vol capsas de cerilles? Tinch uns mis-
tos de primera, vinguts de Gibraltar... son molt ba-
ratos...

—¿A quánt?

—A pesseta la capsa.—
Lo pitjor es, que si haguessim de creure lo que al-
guns fan correr, 'l projecte del govern, à més de ser
contraproduent pel objecte que porta, resultarà una
verdadera iniquitat.

—En Cánovas—me deya un—à estancar los mistos,
no to altre proposit que encarilar y evitar que la gent
encengui llum.

—¿Y qué conseguirà ab aixó?

—¿Qué conseguirà? Que 'ns quedarém à las foscas y
no veurém res...

Un altre afirmava que aquesta reforma no té cap
més móbil que favorir un amich del govern que s'tro-
ba sense colocació.

—D'aquesta manera—deya—s'creará una plassa no-
va y l'amich del govern cobrara una bona paga.

—¿Com s'ha d'actuar d'aquest empleo?

—Director general de cerilles fosfòricas.—
Per la meva part, me'n rich guapament de tot lo
que's murmura y espero l'estancament dels mistos ab
molt tranquil·litat.

Quan arribi 'l moment, jo seré 'l primer de cridar-ho:

—Las cerilles han mort... ¡Viva l'escal! ¡viva la pe-
dra foguera!...

A. MARCH.

LA MONA D' ESPANYA

Tots los nens tenen per Pasqua
la mona corresponent:
nosaltres ne tenim una
que 'ns dura perpètuament.

Es una mona cuberta
d'aparato enlluhernador
y adornada amb flors y galas
d'inestimable valor.

Viu ficada dins d'Espanya
desde temps immemorial,
y si té devots fanatics
te també qui li vol mal.

A la sombra de la mona
hi ha una infinitat de gent
que sab darse la gran vida,
xanxine tranquil·lament.

La mona es la salvaguardia
dels seus coneiguts y amics,

la mona es la lapadora
d'una pila d'embolichs...

Lo raro y extraordinari
es que la mona en qüestió
no es, com ha de ser, un regalo
que 'l pàdrat fa à la nació.

La nostra mona, al contrari
de las moas que veymen,
viu de las nostres subhadas
y nosaltres la paguem.

En calorse ó setze sigles
si n'ha portat de rahons!

si n'ha ocasionat de lutxas!

si 'ns ne costa de milions!

Arre perque necessita
facultat per fer y desfer;

ara perque alguns li donan
color distint del que te;

Arre per fas ó per nefas,
deu mil voltas per la mona
hem anat à cops de caps.

Entre tant, ella s'aguanta
y complica tota la nació

y dia y nit pelis nois

hem de ferli acatació

Diuhem que passa de moda,

diuhem que s'ha anat gastant;

pero ab tot y lo que diuen,
tenim mona... y vés cantant!
Es tan grossa, tan inmensa,
que ocupa tot lo país:
la sentí al carré, à plassa,
dins del nostre mateix pis.
Ab tot, no té pes, ni bulto,
ni res; es inmaterial:
tan sols, per lo molt que 'ns costa,
pot calcularse l' que val.
La veyéu l'anigua mona
d'aquesta pobra nació?
La veyéu, lluhint las galas
que li ha dat la tradició?
Mona més luxosa y cara
no crech pas que la trobém...
Es la mona... mona... móuar...
—Qui hi há? ¿l fiscal? Pues callém.

C. GUMÀ.

FI DE QUARESMA

la pescateria:

—A quánt aquest llús?
—A setze rals.
—Reyna Santíssima! quina
manera d'aprofitarse de la
ocasió! Veuhen qu' es dia de
peix, y pensan: Ara es hora d'
aprofitarse.

—Ja veurá, senyora; si no té
diners per ser católica, no 'n
sigui: fassis heretje... y li sortirà més barato.

—Pero no comprendí...

—Si; comprench que vosté voldria anar al cel per
quatre quartos. La gloria costa cara... y l' llús també!
ja setze rals!... ja setze!

**

Entre traballadoras:
—¿Qué tal, Munda? ¿heu dejunat gayres vegadas
aquesta quaresma á casa téva?

—Una pila de días...

—Y aixó!

—Ja veurás... lo méu home ha estat tres ó quatre
semanas sense feyna...

**

Al peu del confessionari:

—Vagi dihent... ¿Vosté es casat?
—Si, pare.
—Té sogra?
—Si, pare: visch ab ella.
—La estima forsa?
—Moltissim: tant, que sempre demano á Nostre Señor
que se la emporti á la gloria.
—Per qué?
—Per no tenirla á casa.

**

Entre barcelonins:

—Avuy aniré á veure las pobres víctimas d' aquests
dias. ¿No hi vindràs tú?
—No, no estich per caminar: es massa lluny la es-
planada...

—Y ara! ¿de qué te las heus? ¿qué vols que vaja á
ferhi á l'esplanada?

—¿No parlas dels béns?

—Parlo dels acreedors del Crédit espanyol.

LA MONA DE PASQUA

A Espanya en lloc de darnos mona sempre 'ns donan mico

En la plassa de Sant Jaume:
—Ja ha vist quins pensaments més despilfarradors
tenen los senyors de cá la Ciutat.
—¿Qué? No sé res.
—¿No? Pues figuris que diu que 'ls concejals volen
comprar una colecció de bestias que hi ha en una to-
re d'Horta, y 'n prometen una pila de mils pesse-
tas...
—¡Y qué! già vosté li sembla que no valen tant?
—¡Y qué han de valguer!... ¡Calculi... Ara mateix per
quatre rals m' acaban de donar una mona magnifica...

Dos veihins de Gracia:

—¿Qué fem? ¿que pujém al terrat á fer aleluya?
—Aleluya per qué?
—Per la resurrecció de Nostre Senyor Jesucrist.
—Esperém á veure si la fem demá, per la resurrec-
ció de nostre senyor Salmerón.

**

Entre pare y fill:

—Som á últims de quaresma y hem de passar comp-
tes. ¿Ja has fet lo que vaig manarte? ¿ja has complert
ab los preceptes de la iglesia?

—Si, senyor.

—A veure l'bulletí que ho accredita.

—Tingu: fa días que 'l guardava.

—¿De quina parroquia es?

—Home... aixó sí que no ho sé de cert; pero l' escolá
que me l'va vendre es de la iglesia del Pi.

Gent economisadora:

—Marieta, aquesta butlla no la esgarrihis.
—¡Pés! ¿Qué 'm farém ara, si també la quaresma ja
está acabada?

—Las guardaré per l' any que vé.

—¿Que vols dir que serveix la butlla d' un any pél
altre?

—Veurás; per menjar carn fresca, potser no; pero per
conservas y cosas que's guardin, me sembla que una
butlla del any anterior ja ha de ser bona.

**

Entre gomossos:

—Hola! ja sé que també has anat á seguir monu-
ments!

—No es veritat! Protesto.

—Protesta tan com vulgis! Te van veure en varias
iglesias, detrás de la Matilde.—Es cert; pero aixó no proba que jo seguis monu-
ments.

—Y donchs!

—La Matilde sí que 'n seguia...

—Y tú?

—Jo... no més seguia á n' ella.

En una cereria:

—Veyámi: un ciri bo, pél monument.

—Si es servit.

—¿Es de cera?

—¿Que no ho veu?

—No, senyor: fins que cremi no ho veuré. Lo ditxo
ho diu ben clar.

—¿Qué es lo que diu lo ditxo?

—Que no hi ha més cera que la que crema.

FANTÁSTICH.

>><

A LA DINAMITA

—Oh, sustancia! No sé com tens valor
de servir per petardos. Donchs, ¿qué val
lo teu poder científich y especial?
¿que 't val dintre 'l progrés fer tant furor?
Sembrant, com fas, per tot ara 'l terror;
fent, á mes de soroll (qu' es pitjor) mal;
ab tot y 't mérit teu, qu' es infernal,
dinamita, no 't fas gayre favor.

T' has desacreditat, ¿sents, dinamita?
Finsahir eras gran; ara ets petita:
has fet trista ta celebre importancia.
Fent mal us de ta forsa destructora,
bàrbara t' has tornat y explotadora...
J. BARBANY.

'arcalde de Gracia ha negat lo
séu permís á algunes collas
que aquesta nit tractavan de
sortir á cantar caramellas, á
pretest de que las tals caramelles
anavan dedicadas á n'
en Salmerón.

Bó será que en justa corres-
pondencia se cantin demá en
tots los col·legis de la veïna vila unas grans carame-
llas electorals.

Caramelles que destruixen de soca y arrel los
caramillos dels caramots conservadors.

Última teoria de'n Cánovas:

«Del actual estat de la Hisenda, qui 'n té la culpa
es lo pais.»

Conformes. Lo pais té la culpa de tot per la santa
pacientia ab que aguanta certas coses.

Es... un dallonsas, y es molt just que 'ls que hi po-
san las banyas, per postres li fassin pagá 'l beure.

Pél dia 14 del corrent está anunciada una pelegrinació
espiritual que's creu que's veurá molt conco-
rreguda al desert de las Palmas (provincia de Caste-
lló de la Plana).

Reyna la primavera,
l' herba fresqueta esclata
y las ovelles místicas
s' están morint de gana.

Una particularitat.

L' alocució convocatoria de la pelegrinació consig-
na que 'ls pelegrins marxarán professionalment po-
dent portar sombrilla y 'l cap cubert, á pesar de anar
resant durant lo camí.

La idea de resar sense descubrirse s' explica sabent
que la majoria dels pelegrins lluhirán la boyna.

Lo lema de aquests benaventurats serà sempre 'l
següent: *A Dios rogando y con el trabuco dando.*

En Planas y Casals diumenje passat, al presidir la
Junta del Cens, va estar molt amable y fins molt me-
lös ab en Salmerón. Aixó si, al mateix temps que me-
lös y amable, li feu tot lo mal que pogué.

Aquesta es la confitura que sol gastar lo nostre he-
reu Pantorrillas: de tant dolsa embafa; pero dolsa y
tot, està tota ella carregada de veneno.

Un ex-diputat republicà va prestar la séua repre-
sentació als partidaris de la candidatura Puig y Valls.
Suposo porque ho faria.

Y per lo mateix que ho soposo crech que desd' ara
ja no es just anomenarlo Sr. Baltá.

Sino Sr. Val-tant.

Encare que desde aquest, moment lo que es per no-
saltres ja no val res.

Lo patró Aranya Muñoz que va embarcar als ba-
baus Ferreira y Debats, està plenament probat que
no tenia un céntim.

A pesar de lo qual tot sovint pagava dinars y con-
vidava á beure á aquell parell de infelisos que l'
havian de servir en la comedia de las bombas.

Y ara pregunto jo: ¿De ahont sortian las missas?

La nostra policia que es tan aixerida, tal vegada
podria averiguarlo.

Si las eleccions de demá van ab legalitat, ja sé jo
que succehirá.

Los electors del districte de las Aforas per quedar
bé ab tothom partirán la diferencia.

Y donarán l' acta de diputat al Sr. Salmerón, y l'
impertérrit Puig y Valls una vegada més se quedará
á las aforas.

Ocupantse l' Dilari del crack ruidós del Crédit es-
panyol, publicava las següents paraules:

(c) Ministerio de Cultura 2005

LA PASSIÓ ESPANYOLA

—¡Ecce Espanya! Miréu, entre tots com l' han posada!

«Lo más notable de este asunto es que ahora resulta que hacia días que algunos conocían la verdadera situación del Crédito español y obraban en consecuencia.

«También se añadía que había habido algunas dificultades en la confección del último balance, que motivaron que el presidente se negara á firmarlo.

«Nada; una colada muy sucia..»

En efecte: una bugada per l' istil de la de la *Salvadora*, que después de tants anys de fregar y de tants capitals gastats en sabó, encare no s' ha lograt tréure'n las tacas.

En Leyro, comandant de municipals de Gracia, ab lo qual conta molt en Puig y Valls per guanyar á tota costa, avants de servir als conservadors era república y quan figurava com á republicà feya de sombrerer.

¡Quánts n' hi ha en aquest mon que comensan! fent sombreros y acaben sent barrets de riallas!..

L' Ajuntament del Vendrell, desde l' arcalde al últim regidor s' ha declarat fusionista.

Estém á Espanya, y en lo nostre pais los cambis de situació qui primer los anuncia es lo ventrell.

Y de ventrell á Vendrell no hi ha més diferencia que 'l cambi de una lletra.

L' altre dia va passar per Manresa, viatjant de rígorós incògnit, un fill de la duquesa de Montpensier, que corria á reunir-se ab la séva mare gravement mala.

Y á pesar del incògnit y del objecte especialissim de aquell viatje, l' arcalde D. Pere 'l Cruel, baixá á la estació, acompañat de una música que rompé á tocar la marxa real.

Lo viatjer, com es natural, va negarse á sortir á rebre un obsequi tan intempestiu.

Y deya D. Pere:—Aixó es que está malalt. ¡Pobre minyó!

Qui está malalt de una tonteria aguda de las més fortes es l' arcalde de Manresa. Ja 'ls dich jo que quan torni á necessitar la banda, pot estalviarse un músich. Ell mateix, en persona, podrá servir de *trompa*.

Al últim, després de moltes precaucions van desferse las bombas dels anarquistas de Madrid. Examinadas las sustancias que contenian se trobá qu' eran aquestas pólvora inglesa y paper de clorat de potassa.

Y ara pregunto jo: ¿Ja ho han mirat bé?

Perque no hauria tingut res d' extrany que hagues sin contingut tabaco de l' Arrendataria y paper de fumar. ¿Volen uns explosius més terribles?

Als regidors sarauhistas que per evitar la pròrroga de la matansa de tocinos, van impedir que l' últim dimars se celebrés la acostumada sessió ordinaria, ja 'ls hi han tret un nom. Ja no falta qui 'ls anomena la facció de la butifarra.

Per lo demés están molt en caràcter mirant ab tant carinyo per la vida dels tocinos.

Cada hú s' estima als seus.

SOLUCIONS A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

GEROGLÍFICHS.—*Lo cel sobre tot.*
Han endavinat la única solució los ciutadans F. Barba, Pau Miarons, A. dels Gossos, Petardista Tronat y Un Salvatje.

ENDEVINALLAS

XARADA.

Nota musical primera,
la segona es animal,
musical es la tercera

y 'l quart nota musical.
Juntant la quarta ab primera
de un talent fenomenal
tindrás lo nom; y un tercera
segona-quart, puntual
cumpliras si algú la espesa.
Aqui tens, lector formal,
lo *Tot* que sigles enrera
sigué persona real.

FRANCESC CRIACH.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans J. A. (a) Liliputiense, B. E., J. Reig, Un que no hi veu, C. Pozzi, J. Poeta de Secá, F. C. y S., K. Salvat Siré, Ytrana y Evob, L. Llorens, F. Torres, Pepe de la Riba, Sidi M. homet Bon-Nas, S. Coms, Nas de Vaca, A. B. S., G. Gali, M. Guerrita y Pelay II.—*Lo que 'ns envian aquesta setmana no sá per casa.*

Ciutadans F. Barba, Yusuf-el-Firhita, Jumera, E. Corbella V., R. Ferriol C. Pauhet de la Cinta, J. Staramsa, P. G. y B. de V., J. Escolà del Vendrell, D. Bartrina, Ramón de Masqués, y J. Lledaluz.—*Publicarérem alguna cosa de lo que 'ns remeten.*

Ciutadans Sabateret del Poble Sec: La segona 'ns agrada més que la primera.—Un Feligrés: Quan vulguí dar una noticia es menester que la firmi y que 'n respongui.—Ali Bey-Ben-Morrot: La de aquesta setmana es fluixa.—Ricardo Puig y R: No 'ns agrada prou.—J. T. y R: No 'ns fa felissos.—Mari Pujol: Los dibujos son dolents; encare 'n ha d' apendre molt si aspira á que 'ls hi publiquem.—L' Heret d' Howe: Lo cambiarí 'l nom d' Heret per lo de Cómich sigué una equivació. Rebudas las dos poesías, totas dues publicables.—Justa la Pecadora: No vó.—Amadeo: Son molt fluixetas.—M. Bonapasta: Vá bé.—Mayet: Aprofitarem l' audit: la poesia no interessaria als lectors.—Ll. Salvador: Està molt bé.—Pere Lloret: Dels quatre sonets n' aprofitarérem tres.—Carlos Espriu: La poesia es algú tant desgavellada.—R. Bas: No ho podem aprofitar; tot lo mes serviria l' assumpte per una petita anècdota.—Enrich Xarau: En l' article hi ha falta de naturalitat y sobra de maliciosa.—Martí Giol: Tu dixísti: Pero certas cosas no poden conigñarse en cru. La de aquesta setmana està bé. Gracias.

—*Ja ha sortit! Ja ha sortit!*

ART DE FESTEJAR

CATECISME AMORUS, EN VERS

Per C. GUMÀ ab dibuixos de M. MOLINÉ

Preu: 10 S. ralets!

Se ven à can Lopez, en los kioscos y per tot arreu.

LOPEZ, editor.—Rambla del Mítj, 20.

BARCELONA.—A. Lopez Robert, impresor.—Asalto, 63.

L'anarquista Ravachol

LA DINAMITA

A PARIS

DAN cessat les explosions: es veiat que la policia ha lograt capturar als principals individus de la banda dinamitera, que havian sembrat el terror en aquella populosa capital. Ab tal motiu la tranquilitat ha renascut.

Dóna lloch à consideracions molt originals l'ús de la dinamita com à medi terrorific. Des de l'primer moment s'ha de admetre que la major part del exit dels dinamiters depèn del secret, de la reserva y de la cautela ab que procedeixen. De manera que com més pochs siguin en preparar la cosa, més terror infundiran, fentse més difícil de lograr la seva captura. Per això no's pot admetre racionalment pensant que tot un partit ja polític, ja social, practiqui en massa uns medis tan abominables, que excitan la indignació de tothom, sense distinció de idees ni de tendències, per lo que tenen de cobarts y pèl dany que ocasionan à persones tranquil·les è ignocents. Sols un petit nuclø de fanàtics, boigs ó criminals pot pendre pèl seu compte tan odiosa empresa.

Això era lo que passava à Paris. Lo cap-de-colla dels dinamiters era en Ravachol, que en pochs dias ha lograt adquirir la més funesta notorietat.

¿QUI ERA RAVACHOL?

Los periódichs van plens de detalls sobre aquest home. Lo seu nom de pare es Kcenningstein, sent fill natural de un prussià. L'apel·lido Ravachol es lo seu nom matern.

Feyà de tintorer, y havent proporcionat oli de viendriol à una dona ab lo qual aquesta cometé un atentat se'l acusá de haver sustret aquella sustancia de la casa del seu principal, y si bé aquest no insistí en l'acusació, per qual motiu sigue posat en llibertat, perdé la colocació que tenia en aquell establiment. Son caràcter s'agrià y anà recurrent desde llavors, un per un, tots los grahòns del crim. De l'agulla al ou, del ou al sou, del sou al bou, del bou à la forca. Això ho diu l'adagi, y això sol succehir moltes vegades.

Afiliat al partit anarquista, se proposà practicar al peu de la lletra lo qu'ell ne diu la propaganda pràctica. Aqueixa propaganda pràctica consisteix en destruir, aniquilar, aterrorizar, mal tinga de apel·larse al crim com à sistema únic.

Ravachol careixia de medis y per proporcionars'e'ls cometé un horrorós assassinat. En un siti solitari conegut per Chambles vivia retirat un bon home, à qui donavan lo nom d'hermita à causa del seu aislament. Posseïa alguns fons y ab ells subvenia à las seves necessitats. Ravachol l'elegí per víctima, y penetrant un dia en lo seu domicili l'assessinà, robant los diners que hi havia à la casa, que ascendian à uns 30.000 franchs.

A pesar de l'activa persecució de la policia, logrà escapar. Haventse refugiat algun temps à Saint Etienne, ahont era tingut per un home terrible y capas de tot, quan se tornà à trobar sense fons, matà à cops de martell à dos infelissas hosteleras, y fins s'afegeix com à dato repugnant, que després del assassinat, menjà tranquil·lament en la casa de las seves víctimas.

Com si un poder ocult lo protegís, tampoch la policia—y això que à Fransa es molt experta—logrà apartar-se d'ell. De totes maneres Ravachol fugí de Fransa y permanesqué algun temps à Barcelona, havent trabat amistat intima ab altres criminals del seu país que s'dedicavan à la fabricació de moneda falsa.

Un francès aquí resident arribà à reconeixé'l, y s'disposava à preparar la seva captura. Ja li tenia armat un parany en certa taberna de la Ronda de Sant Antoni; pero l'dia convingut, Ravachol deixà de acudir à la cita, y desde aquella hora no se'l va veure més en la nostra ciutat.

Hi ha qui creu, ab més ó menos fonament, que l'apartat de la Plassa Real que tan horribles conseqüències produí fou obra de Ravachol. De totes maneres, si aquest sigue un ensaig, dels que pochs dias després havien de disparar-se à Paris com algú suposa, es cosa que no pot afirmarse de una manera categòrica.

A Fransa s'havia efectuat un robo important de dinamita à Soisy-sous-Etoiles, poblet de las inmediacions de Paris. Lo robo se portà à terme baix la direcció de Ravachol, y una vegada més se revela en aquest fet lo seu caràcter odiós, tota vegada que havia dona t'ordre als seus còmplices de matar à tothom, fos qui fos, que pogués declarar en contra d'ells, per haver-los vist quan tornavan de cometre aquest delicto.

Ab la dinamita robada s'fabricaren los petardos que estallaren aquests últims temps en diversos sitis de Paris y principalment los del boulevard Saint Germain y del carrer de Clichy, que ocasionà tan horribles destrossos.

En lo seu domicili tenia Ravachol un verdader laboratori ahont fabricava aquestas màquines infernales. Ell mateix, en companyia de alguns còmplices, entre los quals hi figurava una dona, realisava las explosions. Alguna vegada la dona portava l'explosiu desota las faldilles, ab lo qual se guardaven, al entrar à Paris, de la inspecció dels agents del resguard de consums.

LA CAPTURA

Lo dia en que ocorregué l'explosió del carrer de Clichy, Ravachol se presentà à esmorzar à una tenda de vins del boulevard de Magenta, propia de Mr. Very. Fuya de mossos encarregat del servei un cunyat del amo, anomenat Lherot, xicot alegre, comunicatiu, espaviat y observador.—Ravachol portà la notícia de la explosió que acabava de ocurrir, y s'descantellà parlant del anarquisme ab gran entusiasme.

Lherot lo deixa dir, li segui la veta, manifestà tenir grans simpatias per la causa anarquista, y Ravachol lo prengué per un corregidor. Al anar-se'n del establiment, entregà al taulell un indicador de ferrocarrils dihent:

—Feume 'l favor de guardármel: un altre dia passaré à recullirlo.

Desde aquell moment Lherot se figurà que aquell home era Ravachol en persona. Coneixia las seves senyas pels detalls que havian publicat los periódichs, y li havia observat una costura à la mà, efecte de una ferida cicatrizada. Un'altra costura que tenia Ravachol al front, no li havia poguda veure, à causa de portarla tapada ab los cabells. Pero per ell, aquell home era Ravachol.

Pochs días després se presentava de nou al establiment, s'asseya y demanava esmorzar. Vestia pantaló y redingot negres y duya barret de copa.

Lherot s'apressurà à servirlo. Al mateix temps avisava al seu cunyat, l'amo de la tenda. Aquest, dissimuladament, se dirigia al primer pis, à donar compte de la seva sospita, à la propietària de la casa; y la propietària de la casa se'n anava à avisar al comissari de polícia.

Pochs moments després, lo comissari M. Dresch, acompañat de un agent penetrava à la botiga y se seya à poca distància de Ravachol. Aquest notà desseguida la presència del enemic, demandà'l compte de l'esmorzar, que pujava 2 franchs 10 céntims, y agafant lo sombrero s'disposava a sortir. M. Dresch, darrera seu, al passar la porta li posà la mà à sobre:

—Donéuvs pres—li digué—vos coneix. Sou Ravachol.

Ravachol tractà de oposar resistència. Se tragué un revòlver, intentà valerse de un estoix; pero tot fou inútil. Los agents de l'autoritat lo subjectaren, l'agarraren y colocantlo dintre de un cotxe de lloguer lo trasladaren al Dipòsit y desde allí à la presó.

Durant lo trànsit Ravachol no deixava de donar crits de «Viva l'anarquia!»

Los transeunts, enterats de la seva detenció, estaven indignats, y à haver pogut, al mitjà del carrer li haurien arreglat los comptes.

LHEROT

Parlém ara una mica del mossos de la tenda de vins que ocasionà la captura del terrible anarquista. Nascut à Saint Saulge (Nièvre) lo 9 de Setembre de 1867, feya poc temps que havia acabat lo servei militar. Es un minyo honradissim, molt treballador, alegre y simpàtic. Apenas sospità que aquell parroquià era l'autor de les explosions que tenian à Paris consternat, no vacilà un moment. La delació de Ravachol podia captarli la venjança dels anarquistas; pero Lherot diu sempre:—May los hi hengut pòr.

Això es que s'ha rigut sempre dels anònims amenaçadors que se li han dirigit. En cambi, no totes las cartas que ha rebut contenen amenàssas. Algunes lo felicitaven; altres à més de la felicitació tancaven bitllets 'e banch, que alguns admiradors seus creyan convenient enviarli en pago del gran servei prestat à la capital.

En una paraula, Lherot ha sigut durant alguns dies l'home de Paris. Fins s'ha dit que una rica senyora nort-americana, li havia fet proposicions de unir-se ab ell en matrimoni; pero no sé si aquest detall es cert ó fill de la fantasia de algun periodista, que ha volgut expresar això la gran popularitat alcansada per aqueix modest fill del treball.

RAVACHOL A LA PRESÓ

A la butxaca del terrible anarquista se li trobà un petit pot de coloret. Per lo vist feya com certas donas: se pintava las galtes.

A la presó s'queixà de que l'soroll de las botas dels centinel·les l'incomodava.

—Per anar bè—deya—hauriam de calçar sabatillas.

També s'queixà del fum del tabaco, dihent que no pot resistirlo.

Al principi negava tota participació en los crims que

Lherot, lo delator de Ravachol

se li atribueixen. No volia declarar res. Pero després de molts interrogatoris, y de alguns careigs ab altra anarquistas presos, ha acabat per confessar tot.

Al posar-lo al davant de un tal Chaumartin, còmpte seu, exclamà:

—Av, av!... ¿me coneixes à pesar de haverme trebat?... Si qu'és estrany!

Aquesta ingenua exclamació sigue'l cap de fil que servi per desembullar tota la troca. Desde aquell moment no ha tingut més remey que anar fent la confessió explícita de tots los seus actes criminals.

Ara, havent ja tirat la capa al toro, no recata cap dels seus pensaments. Se té per un apòstol de l'anarquia. Creu, com los jesuitas, que l'fi que perseguix justifica 'ls medis que emplea. L'altra dia, sense reparar en la odiositat que tot crim desperia, va dir:

—Jamay me decidirà à demanar caritat, cap anarquista 'n demana, ni à traballar tampoch, perquè 'm treball apenas me proporciona lo necessari pa viure. *Lo traball es una de las formes de la injusticia. Això, donchs, dech robar, y en cas necessari assassinar per proporcionarme 'ls medis que 'm son indispensables.* Veus' aquí perquè he comes algúns assassins. La societat m'obliga à obrar això. La meva conducta es illegítima. *Al robar indico à tots los homens que no posseheixen, lo que deuen fer: es dir: robar, assassinar.* Tal es la meva propaganda. Quan 'n hi ha ja molts que pensin com jo, los richs no tindran més remey que avenir's hi. Jo soch un màrtir de la causa humanitària.»

Creyem haver donar prou detalls per fer coneixer la figura monstruosa de aquest home, qual retrato publicat en lo present número, junt ab lo del simpàtic mosso Lherot, que motivà la seva captura.

A MADRIT

Al costat dels fets de Paris, lo de Madrid resulta un divertit sainete. Ja en lo número passat indicarem qu' s'havia efectuat la presó del portuguès Ferreira y del francès Debots, qu' eran seguits de prop per la policia y que s'han detinguts al passar per davant del Congrés. Cada hui d'ells dos portava una bomba, de aquelles que usava l'artilleria en temps de la última guerra civil y qu' eran coneigudas ab lo nom de *pepinillo*.

Quan se'ls prengué declaració, un y altre digueren que no sabian qu' eran aquells objectes: que 'ls havien rebut de maa de un tal Muñoz, y qu' s'figuraven qu' eran pesos de rellotje. En Muñoz com a tals pesos hi havia donat. Ells eran ignoscents.

Al últim, després de molts días, sigue capturat en Muñoz, en una taberna pròxima à la estació del Nord mentrens menjava una sardina. La policia qu' procede a la seva captura no es la mateixa que havia detingut als anteriors, sino que obrà obeyint las ordres dónates directament pel governador de la província. No ha de perdre de vista aquest detall, per comprendre la naturalesa especial del complot.

Muñoz era molt coneigut de la policia. En aquests últims anys ha viscut sempre de un modo raro, ficant-se en conspiracions y després delatant als conspiradors. Totes las persones que 'ls coneixen, totes las que han tingut relacions ab ell estan contestes en afirmar qu' es un home perillós pels seus amics.

De manera que si lo que ha ocorregut à Madrid no es lo que vulgarment se'n diu *un pan comido*, ho sembla molt.

A lo menos los petardos del Congrés que no van arribar à estallar hauran donat per resultat que tothom deixés de fixar-se en lo petardo dels cinc milions de pessetas de la Trasatlàntica.

Algú dirà si era precisament això lo que s'tractava de demostrar.

B.

